

**UCHWAŁA NR XIX/181/2016
RADY MIEJSKIEJ INOWROCŁAWIA**

z dnia 25 kwietnia 2016 r.

w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2016-2021 dla Miasta Inowrocławia

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 5 i art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2016 r. poz. 446), art. 1 ust. 1 i art. 2 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2016 r. poz. 546) oraz art. 28 ust. 2 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz.U. z 2015 r. poz. 1916) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Miejski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2016-2021 dla Miasta Inowrocławia, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Inowrocławia.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej Inowrocławia

Tomasz Marcinkowski

Załącznik do Uchwały Nr XIX/181/2016
Rady Miejskiej Inowrocławia
z dnia 25 kwietnia 2016 r.

**Miejski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2016-2021 dla Miasta
Inowrocławia**

Spis treści:

- I.** Wprowadzenie
- II.** Diagnoza
- III.** Podmioty działające w zakresie ochrony zdrowia psychicznego w Inowrocławiu
- IV.** Organizacje pozarządowe realizujące zadania w zakresie promocji i ochrony zdrowia psychicznego
- V.** Priorytety
- VI.** Działania
- VII.** Podmioty uczestniczące w realizacji Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego
- VIII.** Źródła finansowania Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego
- IX.** Sprawozdawczość

I. Wprowadzenie

Zdrowie psychiczne jest integralnym i niezbędnym elementem zdrowia. Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) zdrowie psychiczne to nie tylko brak zaburzeń psychicznych, ale stan, w którym osoba zdaje sobie sprawę ze swojego potencjału, potrafi radzić sobie ze stresem, jest zdolna do miłości, twórczej i efektywnej pracy oraz funkcjonowania w społeczeństwie. Istotność zdrowia psychicznego dla życia człowieka podkreślona jest również w ogólnej definicji zdrowia WHO, w której zdrowie określa się jako „pełny dobrostan fizyczny, psychiczny i społeczny”.

Zdrowie psychiczne jest problemem nie tylko sektora zdrowotnego, ale też innych sektorów polityki społecznej. Osoby żyjące w złych warunkach społeczno-ekonomicznych, przechodzące zmiany życiowe, takie jak np.: utrata pracy, rozwód, śmierć kogoś bliskiego, w większym stopniu narażone są na problemy ze zdrowiem psychicznym. Brak odporności psychicznej rozwija poczucie bezradności i osamotnienia oraz pozbawia nadziei na lepszą przyszłość. Zdrowie psychiczne stanowi część socjalnego, ludzkiego i gospodarczego kapitału społeczeństwa. Jego zaburzenie może przyczynić się do gwałtownego obniżenia jakości życia dotkniętych nim osób i ich rodzin. Problemy psychiczne są często przyczyną nieobecności w pracy oraz jednym z głównych powodów przechodzenia na wcześniejszą emeryturę, czy rentę inwalidzką. Społeczeństwo, a także systemy edukacyjne, socjalne, gospodarka i wymiar sprawiedliwości, ponoszą znaczne koszty związane ze złym stanem zdrowia psychicznego. Dlatego tak ważne jest podejmowanie regularnych działań z zakresu promocji i ochrony zdrowia psychicznego na każdym szczeblu funkcjonowania państwa.

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) opracowała w perspektywie wieloletniej plan pod nazwą *Spójny Plan Działania w zakresie Zdrowia Psychicznego 2013-2020*, który podkreśla przede wszystkim podstawowe znaczenie zdrowia psychicznego, jako warunku osiągnięcia zdrowia przez wszystkich. Program ten oparty jest na podejściu uwzględniającym cały cykl życia i za cel stawia osiągnięcie sprawiedliwości w zdrowiu poprzez powszechny dostęp do opieki zdrowotnej oraz podkreślenie roli i znaczenia prewencji. W planie działania postawiono na cztery następujące najważniejsze cele realizowane przez kraje na całym świecie, tj.:

- bardziej efektywne przywództwo i zarządzanie w dziedzinie zdrowia psychicznego,
- zapewnienie wszechstronnych, zintegrowanych świadczeń zdrowotnych i społecznych udzielanych w jednostkach opieki środowiskowej,
- wdrożenie strategii zapobiegania i promocji zdrowia psychicznego,
- wzmocnienie systemów informacji, dowodów naukowych i badań na rzecz zdrowia psychicznego.¹⁾

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375, z późn. zm.) ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. W działaniach tych mogą uczestniczyć również stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne.

Celami głównymi ochrony zdrowia psychicznego są:

- promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym,
- zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostepnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbednych do zycia w srodowisku rodzinnym i spolecznym,
- ksztaltowanie wobec osob z zaburzeniami psychicznymi wlasciwych postaw spolecznych, a zwlaszcza zrozumienia, tolerancji, zyczliwosci, a takze przeciwdzialania ich dyskryminacji.

Realizacja dzialan w ramach ww. celow ma prowadzic do ograniczenia wystepowania zagrozen dla zdrowia psychicznego, poprawe jakosci zycia osob z zaburzeniami psychicznymi i ich bliskich oraz zapewnienie dostepnosci do swiadczen opieki zdrowotnej.

Biorac pod uwage uwarunkowania epidemiologiczne, obecny stan opieki psychiatrycznej i pomocy spolecznej, jak rowniez wage problemu egzystencji osob z zaburzeniami psychicznymi w spoleczenstwie, istnieje potrzeba opracowania miejskiego programu w tym zakresie.

Miejski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2016-2021 stanowi kontynuacje Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2012-2015 dla Miasta Inowroclawia, przyjetego do realizacji uchwala nr XXVI/376/2012 Rady Miejskiej Inowroclawia z dnia 26 listopada 2012 r. w sprawie przyjecia Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2012-2015 dla Miasta Inowroclawia. Zgodnie z art. 28 ust. 2 ustawy z dnia 11 wrzesnia 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz.U. z 2015 r. poz. 1916) dzialania podejmowane przez jednostki samorzadu terytorialnego w 2016 r. w zakresie ochrony zdrowia psychicznego sa realizowane na dotychczasowych zasadach.

Niniejszy program okresla cele do zrealizowania w zakresie promocji zdrowia psychicznego wzrod mieszkancow miasta Inowroclawia, zwiekszenia integracji spolecznej osob z zaburzeniami psychicznymi oraz zapewnienia im roznych form opieki i pomocy w radzeniu sobie z przeciwnosciami zycia. Program zawiera ogolna diagnoze obszaru objetego programem, jak rowniez propozycje planowanych dzialan w zakresie ochrony zdrowia psychicznego.

II. Diagnoza

II. 1 Ogolna charakterystyka stanu psychiatrycznej opieki zdrowotnej

Podstawowym wskaźnikiem stanu zdrowia psychicznego Polaków jest rozpowszechnienie zaburzeń psychicznych, rejestrowanych w placówkach psychiatrycznej opieki zdrowotnej, w tym także związanych z nadużywaniem substancji psychoaktywnych.

Według danych GUS²⁾ w 2012 r. w Polsce odnotowano ogółem 1,8 miliona osób leczących się w szpitalach i oddziałach psychiatrycznych, poradniach dla osób z zaburzeniami psychicznymi lub w poradniach leczenia uzależnień. Najczęściej do poradni i szpitali trafiają osoby z zaburzeniami alkoholowymi oraz z depresją. Tempo życia, stres, brak czasu i warunki ekonomiczne przyczyniają się do sięgania po środki psychoaktywne: alkohol, narkotyki (w tym również tzw. dopalacze), czy leki. Nie bez znaczenia jest też tu sytuacja społeczno-gospodarcza w kraju.

Kolejnym problemem jest starzejące się społeczeństwo. Coraz częściej wśród osób starszych występują zaburzenia psychiczne – zarówno dolegliwości związane z wiekiem (np. demencja), jak i depresja. Wśród zakładów stacjonarnej całodobowej opieki psychiatrycznej działających w Polsce wyróżniamy m.in.: szpitale psychiatryczne, ośrodki leczenia odwykowego alkoholowego, ośrodki rehabilitacyjne dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych, zakłady MONAR, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze typu psychiatrycznego oraz krajowe i regionalne ośrodki psychiatrii sądowej. Opieka psychiatryczna realizowana jest także na oddziałach psychiatrycznych i odwykowych w szpitalach ogólnych.

Przeprowadzone w Polsce w latach 2010-2012 badanie epidemiologiczne zaburzeń psychicznych EZOP-Polska (Epidemiologia Zaburzeń Psychiatrycznych i Dostępność Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej w Polsce), którego wyniki przedstawiono w 2012 r. pokazało, że co najmniej jedno zaburzenie psychiczne w ciągu życia można było rozpoznać u 23,4% osób, to jest u ponad 6 milionów osób w naszym kraju³). Znaczna część osób ankietowanych w populacji osób w wieku 18-64 lat przyznała, że przynajmniej raz w życiu doświadczyła jednego z objawów zaburzeń zdrowia psychicznego: obniżenia nastroju i aktywności (30,9 proc.), fobii (30,6 proc.), lęków (23,9 proc.), rozdrażnienia i napastliwości (23,6 proc.). Również dość często (kilkanaście procent populacji) ujawniane są lęki napadowe i społeczne, napady złości, a względnie rzadko (kilka procent) inne stany, np. agorafobia, hipomania, trudności w koncentracji połączone z nadmierną ruchliwością. Większość tych problemów częściej ujawniają kobiety niż mężczyźni⁴).

Według danych GUS⁵) w Polsce w 2013 r. funkcjonowało 48 szpitali psychiatrycznych (966 szpitali ogólnych), dysponujących podobnie jak w 2012 r. 17,5 tys. łóżek (187,7 tys. łóżek w szpitalach ogólnych). W szpitalach psychiatrycznych w 2013 r. przebywało 195,5 tys. pacjentów (5233 w województwie kujawsko-pomorskim), co stanowi 1,6 tys. mniej niż w 2012 r. W 2014 r. w Polsce funkcjonowało 49 szpitali psychiatrycznych, dysponujących 17,7 tys. łóżek (475 w województwie kujawsko-pomorskim), w których leczonych było 201,5 tys. pacjentów (5423 w województwie kujawsko-pomorskim). Ponadto, w szpitalach ogólnych w 2013 r. funkcjonowało 177 oddziałów psychiatrycznych i odwykowych, w których podobnie jak w roku 2012, dostępnych było 6,6 tys. łóżek. Łącznie na oddziałach psychiatrycznych i odwykowych w szpitalach ogólnych przebywało w ciągu 2013 r. 85,1 tys. pacjentów, co stanowi wartość ok. 6% większą niż w ciągu 2012 r. Natomiast w 2014 r. na ww. oddziałach leczonych było 85,3 tys. pacjentów.

II. 2 Opis stanu zdrowia psychicznego mieszkańców Inowrocławia

Informacje na temat stanu zdrowia psychicznego mieszkańców Inowrocławia zostały przygotowane na podstawie danych otrzymanych z:

- Wydziału Zdrowia – Kujawsko-Pomorskiego Centrum Zdrowia Publicznego Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy,
- Wojewódzkiego Szpitala dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych im. dra Józefa Bednarza w Świeciu,
- Wojewódzkiego Szpitala Zespołonego im. L. Rydygiera w Toruniu,
- Szpitala Wielospecjalistycznego im. dra Ludwika Błażka w Inowrocławiu,
- Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Inowrocławiu.

1. Wydział Zdrowia – Kujawsko-Pomorskie Centrum Zdrowia Publicznego Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszcy

Przedstawione dane z Wydziału Zdrowia – Kujawsko-Pomorskiego Centrum Zdrowia Publicznego Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszcy, dotyczące ambulatoryjnej opieki psychiatrycznej, zbierane są corocznie w formie sprawozdania MZ-15 ("Sprawozdanie z działalności jednostki leczenia ambulatoryjnego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, osób uzależnionych od alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych"), które sporządzają poszczególne poradnie. Dane te dotyczą osób leczonych w placówkach zlokalizowanych na terenie Inowrocławia (sprawozdanie wypełnia się według miejsca położenia poradni).

Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi leczonych w poradni zdrowia psychicznego w Inowrocławiu:

- w 2012 r.: 6166 osób (w tym 1461 osób leczonych po raz pierwszy w życiu),
- w 2013 r.: 6299 osób (w tym 1451 osób leczonych po raz pierwszy w życiu),
- w 2014 r.: 5688 osób (w tym 1263 osób leczonych po raz pierwszy w życiu).

Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi leczonych w poradni uzależnień od alkoholu w Inowrocławiu:

- w 2012 r.: 281 (w tym 114 osób leczonych po raz pierwszy w życiu),
- w 2013 r.: 275 (w tym 148 osób leczonych po raz pierwszy w życiu),
- w 2014 r.: 245 (w tym 126 osób leczonych po raz pierwszy w życiu).

Liczba osób skierowanych przez inowrocławskie placówki medyczne do stacjonarnych placówek psychiatrycznych i odwykowych:

- w 2012 r.: 176 osób,
- w 2013 r.: 378 osób,
- w 2014 r.: 262 osoby.

2. Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych im. dra Józefa Bednarza w Świeciu

W oddziałach psychiatrycznych placówki z powodu zaburzeń psychicznych leczona była w latach 2012-2015 następująca liczba mieszkańców Inowrocławia:

- 2012 r.: 49 osób (w tym 17 kobiet i 32 mężczyzn),
- 2013 r.: 60 osób (w tym 28 kobiet i 32 mężczyzn),
- 2014 r.: 58 osób (w tym 21 kobiet i 37 mężczyzn),
- 2015 r.: 52 osób (w tym 16 kobiet i 36 mężczyzn).

3. Wojewódzki Szpital Zespolony im. L. Rydygiera w Toruniu

Mieszkańcy Inowrocławia leczeni byli w poradniach (ambulatoriach), tj. w Poradni Zdrowia Psychicznego, Poradni Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży, Poradni Psychogeriatrycznej, a także w oddziałach szpitalnych (tabela poniżej).

Tabela nr 1

Mieszkańcy Inowrocławia leczeni w poradniach i w oddziałach szpitalnych w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym im. L. Rydygiera w Toruniu w latach 2012-2015

rok	mieszkańcy Inowrocławia leczeni w oddziałach szpitalnych			mieszkańcy Inowrocławia leczeni w poradniach		
	kobiety	mężczyźni	razem	kobiety	mężczyźni	razem
2012	49 osób	60 osób	109 osób	68 osób	118 osób	186 osób
2013	53 osoby	74 osoby	127 osób	88 osób	122 osoby	210 osób
2014	66 osób	82 osoby	148 osób	95 osób	136 osób	231 osób
2015	47 osób	96 osób	143 osoby	93 osoby	164 osoby	257 osób

4. Szpital Wielospecjalistyczny im. dra Ludwika Błażka w Inowrocławiu

Tabela nr 2

Porady lekarskie udzielane pacjentom w poradni zdrowia psychicznego Szpitala Wielospecjalistycznego im. dra Ludwika Błażka w Inowrocławiu i liczba pacjentów skierowanych do stacjonarnych placówek psychiatrycznych i odwykowych w latach 2012-2015

Liczba porad lekarskich udzielonych w poradni zdrowia psychicznego				Liczba skierowań do stacjonarnych placówek psychiatrycznych i odwykowych			
2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
13436	15070	15233	15413	86	74	53	61

Tabela nr 3

Osoby z zaburzeniami psychicznymi leczone w Szpitalu Wielospecjalistycznym im. dra Ludwika Błażka w Inowrocławiu w 2012 r.

Rok	Wyszczególnienie	Leczeni		w tym leczeni ogółem w wieku lat				
		ogółem	w tym mężczyźni	0-18	19-29	30-64	65 i więcej	
	0	1	2	3	4	5	6	
2012	Ogółem z zaburzeniami psychicznymi (suma wierszy 02-04)	01	4009	1012	17	282	2921	789
	Ogółem z zaburzeniami psychicznymi bez uzależnień	02	3883	942	17	279	2823	764
	Ogółem z zaburzeniami spowodowanymi użytkowaniem substancji psychoaktywnych	03	69	23		1	45	23
	Ogółem z zaburzeniami spowodowanymi użytkowaniem alkoholu	04	57	47		2	53	2

Tabela nr 4

Osoby z zaburzeniami psychicznymi leczone w Szpitalu Wielospecjalistycznym im. dra Ludwika Błazka w Inowrocławiu w 2013 r.

Rok	Wyszczególnienie		Leczeni		w tym leczeni ogółem w wieku lat			
			ogółem	w tym mężczyźni	0-18	19-29	30-64	65 i więcej
	0		1	2	3	4	5	6
2013	Ogółem z zaburzeniami psychicznymi (suma wierszy 02-04)	01	4233	1379	12	332	3301	813
	Ogółem z zaburzeniami psychicznymi bez uzależnień	02	4105	1297	12	324	2969	800
	Ogółem z zaburzeniami spowodowanymi używaniem substancji psychoaktywnych	03	53	24		7	38	8
	Ogółem z zaburzeniami spowodowanymi używaniem alkoholu	04	75	58		1	69	5

Tabela nr 5

Osoby z zaburzeniami psychicznymi leczone w Szpitalu Wielospecjalistycznym im. dra Ludwika Błazka w Inowrocławiu w 2014 r.

Rok	Wyszczególnienie		Leczeni		w tym leczeni ogółem w wieku lat			
			ogółem	w tym mężczyźni	0-18	19-29	30-64	65 i więcej
	0		1	2	3	4	5	6
2014	Ogółem z zaburzeniami psychicznymi (suma wierszy 02-04)	01	4174	1356	12	352	3009	801
	Ogółem z zaburzeniami psychicznymi bez uzależnień	02	4034	1254	12	338	2898	786
	Ogółem z zaburzeniami spowodowanymi używaniem substancji psychoaktywnych	03	58	31		13	36	9
	Ogółem z zaburzeniami spowodowanymi używaniem alkoholu	04	82	71		1	75	6

Tabela nr 6

Osoby z zaburzeniami psychicznymi leczone w Szpitalu Wielospecjalistycznym im. dra Ludwika Błazka w Inowrocławiu w 2015 r.

Rok	Wyszczególnienie		Leczeni		w tym leczeni ogółem w wieku lat			
			ogółem	w tym mężczyźni	0-18	19-29	30-64	65 i więcej
	0		1	2	3	4	5	6
2015	Ogółem z zaburzeniami psychicznymi (suma wierszy 02-04)	01	4165	1189	11	272	2956	926
	Ogółem z zaburzeniami psychicznymi bez uzależnień	02	4031	1099	11	262	2850	908
	Ogółem z zaburzeniami	03	51	26		8	36	7

	spowodowanymi użytkowaniem substancji psychoaktywnych							
	Ogółem z zaburzeniami spowodowanymi użytkowaniem alkoholu	04	83	64		2	70	11

5. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu

Najczęściej realizowane przez MOPS formy pomocy świadczone osobom z zaburzeniami psychicznymi i nakłady finansowe przedstawiają tabele poniżej.

Tabela nr 7

Formy pomocy świadczone przez MOPS mieszkańcom Inowrocławia z zaburzeniami psychicznymi w latach 2012-2015

L.p.	forma świadczonej pomocy	liczba osób korzystających z pomocy w latach 2012-2015			
		2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
1.	specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczone w miejscu zamieszkania	85	75	76	76
2.	specjalistyczne usługi opiekuńcze dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi	5	17	35	54
3.	zasilki stałe	47	55	45	61
	składki na ubezpieczenie zdrowotne	47	48	42	57
4.	liczba osób z zaburzeniami psychicznymi umieszczone w domach pomocy społecznej po 2004 r.	21	25	26	30
	w tym skierowanych w danym roku	4	7	2	5
5.	liczba osób z zaburzeniami psychicznymi skierowanych do Środowiskowego Domu Samopomocy	60	51	47	43
6.	liczba osób z zaburzeniami psychicznymi skierowanych w danym roku do Domu Dziennego Pobytu	11	11	12	15
7.	dożywianie w ramach realizacji programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” – posiłki w ŚDS	54	51	41	43
8.	przyznanie pobytu w mieszkaniach chronionych	3	12	13	12

Tabela nr 8

Nakłady finansowe poniesione przez MOPS na pomoc świadczoną mieszkańcom Inowrocławia z zaburzeniami psychicznymi w latach 2012-2015

L.p.	forma świadczonej pomocy	nakłady finansowe poniesione w latach 2012-2015			
		2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
1.	specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczone w miejscu zamieszkania	865 022,17 zł	858 926,58 zł	913 590,03 zł	878 300,78zł
2.	specjalistyczne usługi opiekuńcze	21 000,00 zł	56.980,00 zł	118.260,00 zł	182.900,00 zł

	dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi				
3.	zasiłki stałe	159 363,84 zł	235 059,96 zł	216 098,23 zł	266 158,53 zł
4.	składki na ubezpieczenie zdrowotne	14 741,90 zł	19 955,28 zł	18 352,15 zł	22 670,99 zł
5.	opłaty za pobyt w domach pomocy społecznej	510 329,14 zł	595 933,97 zł	637 588,84 zł	758 309,51 zł
6.	dożywianie w ramach realizacji programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” – koszt posiłków ŚDS	35 100,30 zł	52 749,80 zł	29 148,30 zł	23 712,00 zł
7.	pokrycie kosztów pobytu w mieszkaniu chronionym	2 921,10 zł	4 708,80 zł	7 723,70 zł	6 665,79 zł

III. Podmioty działające w zakresie ochrony zdrowia psychicznego w Inowrocławiu

Zadania w zakresie promocji i ochrony zdrowia psychicznego, a także opieki i pomocy społecznej dla osób zaburzonych psychicznie realizują dla mieszkańców Inowrocławiu następujące podmioty:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu

Działalność Ośrodka obejmuje wspieranie osób i rodzin zamieszkałych na terenie Inowrocławia w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Do zadań własnych gminy realizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej należą m.in. świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, w tym także w mieszkaniu chronionym przeznaczonym dla osób, które wymagają wsparcia w codziennym życiu.

2. Środowiskowy Dom Samopomocy w Inowrocławiu

Środowiskowy Dom Samopomocy w Inowrocławiu jest jednostką organizacyjną Miasta Inowrocławia, realizującą zadania z zakresu administracji rządowej, określone w ustawie o pomocy społecznej i ustawie o ochronie zdrowia psychicznego. To ośrodek wsparcia dziennego pobytu dla osób przewlekle psychicznie chorych, upośledzonych umysłowo oraz dla osób wykazujących inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych.

Podstawowym zadaniem Domu jest podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności osób uczestniczących w zajęciach wspierająco-aktywizujących, niezbędnych do możliwie jak najbardziej samodzielnego życia.

Działania na rzecz uczestników kierowane są w następujących obszarach wsparcia:

- 1) podstawowych potrzeb bytowych (gorący posiłek, kąpiel);
- 2) rehabilitacji ruchowej (gimnastyka korekcyjna, siłownia, zajęcia na basenie, trening siatkówki, piłki nożnej);
- 3) psychoterapii (terapia indywidualna, grupy terapeutyczne);
- 4) odkrywanie i rozwijanie potencjalnych umiejętności (terapia zajęciowa w pracowni plastyczno-technicznej, komputerowo-edukacyjnej, kulinarnej, krawiecko-rękodzielniczej);

5) rozwoju kultury oraz organizacji czasu wolnego (wystawy, przedstawienia, spacerzy, wycieczki krajoznawcze).

3. Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu

Ośrodek świadczy dla mieszkańców Inowrocławia pomoc w zakresie ochrony zdrowia psychicznego poprzez:

- 1) usługi psychologiczne (diagnoza psychologiczna, diagnoza psychoterapeutyczna, pomoc psychologiczna: konsultacja i terapia wspierająca);
- 2) usługi psychoterapeutyczne (psychoterapia indywidualna, psychoterapia grupowa, terapia rodzinna);
- 3) usługi psychiatryczne (konsultacje, farmakoterapia).

W tym zakresie jednostka realizuje zadania związane z pomocą i wsparciem w powrocie do zdrowego funkcjonowania psychicznego oraz wsparcia w procesie dorastania.

W zakresie profilaktyki uzależnień Ośrodek prowadzi również psychoterapeutyczną terapię uzależnień w formie:

- 1) terapii indywidualnej;
- 2) terapii grupowej (grupy psychoedukacyjne, grupy zadaniowe, grupa zapobiegania nawrotom, grupa terapeutyczna);
- 3) treningu relaksacyjnego;
- 4) warsztatów umiejętności.

Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu prowadzi również cztery świetlice socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży z inowrocławskich szkół podstawowych i gimnazjalnych.

4. Szpital Wielospecjalistyczny im. dra Ludwika Błażka w Inowrocławiu,

Szpital Wielospecjalistyczny im. dra Ludwika Błażka w Inowrocławiu świadczy usługi zdrowotne w zakresie ochrony zdrowia psychicznego w następujących poradniach:

- 1) Poradni Zdrowia Psychicznego, w której:
 - a) udziela się porad i leczy zaburzenia psychiatryczne, m.in.: schizofrenię, depresję, nerwicę, padaczkę, narkomanię, psychozę alkoholową, niedorozwój umysłowy, organiczne zaburzenia psychiczne,
 - b) ocenia się poziom rozwoju umysłowego osób dorosłych i zaburzenia psychoorganiczne,
 - c) prowadzi się terapie indywidualne i grupowe dla pacjentów nerwicowych oraz psychoedukację pacjentów i ich rodzin;
- 2) Poradni Psychologicznej, która zajmuje się diagnostyką i leczeniem wszelkich zaburzeń lękowych, zaburzeń adaptacyjnych, reakcji na ciężki stres, zaburzeń osobowości i zachowania dorosłych, objawów i oznak chorobowych dotyczących stanu emocjonalnego, powierzchowności, a także leczeniem osób z potencjalnym zagrożeniem zdrowia warunkami socjoekonomicznymi i psychosocjalnymi.

5. Odwykowo-Psychiatryczny Ośrodek Leczniczy Grabicz i Karnowski Psychiatryczna placówka partnerska w Inowrocławiu

Placówka w ramach kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia, świadcząc usługi w zakresie opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień, prowadzi Poradnię Zdrowia Psychicznego, Poradnię Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia, a także Oddział Dzienny Terapii Uzależnienia od Alkoholu.

6. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Inowrocławiu

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Inowrocławiu jest placówką oświatowo-wychowawczą, wspomagającą działania rodziców, opiekunów, szkół oraz innych placówek oświatowo-wychowawczych w ich dążeniu do zapewnienia jak najlepszego rozwoju psychofizycznego i efektywnego uczenia się dzieci i młodzieży. Z racji swojej funkcji jednostka roztacza opiekę nad rodziną, udziela pomocy różnym instytucjom świadczącym poradnictwo, a także pomoc dzieciom i młodzieży oraz rodzicom i nauczycielom.

Powyższe cele realizowane są poprzez:

1) diagnozowanie potrzeb edukacyjnych, odchyleń i zaburzeń rozwojowych lub zaburzeń zachowania dziecka;

2) opiniowanie i klasyfikowanie dziecka do odpowiednich form pomocy, opieki, kształcenia lub resocjalizacji;

3) terapię i konsultacje poprzez prowadzenie różnych form terapii psychologicznej, pedagogicznej i logopedycznej oraz konsultacje i inne formy pomocy metodycznej w tym zakresie;

4) doradzanie w zakresie problemów diagnostycznych, wychowawczych lub związanych z kierunkiem kształcenia bądź wyboru zawodu;

5) profilaktykę i popularyzowanie wiedzy psychologicznej, pedagogicznej i logopedycznej.

IV. Organizacje pozarządowe realizujące zadania w zakresie promocji i ochrony zdrowia, m.in. psychicznego.

1. Fundacja „Przystań Nadziei”

Klub Pacjenta w Inowrocławiu

Celem Fundacji jest promocja zdrowia psychicznego, udzielanie pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi, w szczególności chorym na schizofrenię.

Działania Fundacji ukierunkowane są na integrację chorych ze środowiskiem, przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu i zawodowemu. W Klubie prowadzona jest psychoterapia indywidualna i grupowa pacjentów i członków rodzin (psycholog) oraz psychoedukacja grupowa pacjentów i ich rodzin (lekarz psychiatra).

W ramach funkcjonowania Klubu organizowane są również zajęcia plastyczne, florystyczne, ruchowe, kulinarne, zajęcia z zakresu prac ręcznych (szydełkowanie i praca na drutach), a także szkolenie z obsługi komputera.

2. Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka w Inowrocławiu

Głównym celem funkcjonowania Terenowego Komitetu Ochrony Praw Dziecka jest pomoc dziecku krzywdzonemu i jego rodzinie. Oferta organizacji adresowana jest do rodzin i w szerokim zakresie do dzieci - ofiar przemocy emocjonalnej, fizycznej i seksualnej oraz zaniedbań i niewłaściwej opieki. Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka prowadzi w Inowrocławiu świetlicę socjoterapeutyczną i Schronisko dla Bezdomnych Kobiet.

3. Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy „Flandria” w Inowrocławiu

Celem działalności Stowarzyszenia jest m.in. pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi poprzez zwiększenie dostępu do wysokiej jakości usług zdrowotnych, profesjonalnej pomocy wolontaryjnej oraz wpieranie możliwości samorealizacji poprzez udział w szerokiej ofercie działań społecznych i zdrowotnych.

4. Inowrocławskie Towarzystwo Integracyjne „Ex Aequo”

Organizacja realizuje cykl zajęć terapeutycznych dla dzieci z autyzmem, które polegają na:

- 1) prowadzeniu zajęć terapeutycznych dla dzieci z autyzmem z zakresu: arteterapii, muzykoterapii, metody Weroniki Sherborne, metody Knillów i zajęć w Sali Doświadczenia Świata; do prowadzenia zajęć wykorzystywana jest terapia behawioralna;
- 2) poprawie funkcjonowania dzieci z autyzmem w środowisku i społeczeństwie;
- 3) kontynuowaniu regularnych form terapii dla dzieci z autyzmem zgodnie z obowiązującymi standardami w dużych miastach;
- 4) poszerzeniu wiedzy i praktyki rodziców oraz nauczycieli w zakresie skutecznej terapii dzieci z autyzmem.

5. Inowrocławskie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom z Uszkodzeniem Mózgu

Stowarzyszenie pomaga dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej, z upośledzeniem umysłowym i z zaburzeniami psychicznymi, organizując przede wszystkim wieloprofilowe zajęcia terapeutyczne. Zajęcia mają zapewnić dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej dostęp do ciągłej, systematycznej i kompleksowej rehabilitacji, ograniczyć i zminimalizować skutki niepełnosprawności, zwiększyć samodzielność społeczną i umożliwić kontakty z rówieśnikami.

V. Priorytety

Miasto Inowrocław jako priorytety Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2016-2021 dla Miasta Inowrocławia uznaje następujące obszary działania:

- 1) promocję zdrowia psychicznego;
- 2) zapobieganie zaburzeniom psychicznym;
- 3) zwiększenie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi
- 4) upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego.

VI. Działania

Celem Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2016-2021 dla Miasta Inowrocławia jest stworzenie podstaw do podjęcia działań w zakresie promocji i ochrony zdrowia psychicznego mieszkańców Inowrocławia, mających na celu ograniczenie występowania zagrożeń dla zdrowia psychicznego, poprawę jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi i ich bliskich oraz zapewnienie dostępności do różnych form pomocy i oparcia społecznego niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.

Zadania do realizacji w ramach Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2016-2021 dla Miasta Inowrocławia:

Cel główny 1:

Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym

Cel szczegółowy:

1.1. *Upowszechnienie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu*

Zadania:

1.1.1.

Działania informacyjno-edukacyjne w zakresie promocji zdrowia psychicznego, różnych aspektów zaburzeń psychicznych i redukcji czynników ryzyka zagrażających zdrowiu psychicznemu, w tym w obszarze zapobiegania uzależnieniom i przemocy, kształtowania właściwych postaw rodzicielskich i rozwijania postaw tolerancji wobec osób cierpiących na zaburzenia psychiczne (m.in. poprzez kampanie edukacyjne, warsztaty, szkolenia, pogadanki, ulotki informacyjne itp.).

wskaźnik monitorujący:

liczba i rodzaj działań edukacyjno-informacyjnych.

1.1.2.

Upowszechnienie informacji o Ogólnopolskim Telefonie Kryzysowym (116123), Ogólnopolskim Telefonie Zaufania dla Dzieci i Młodzieży (116111), Kujawsko-Pomorskiej „Niebieskiej Linii” Telefonie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie (800-154-030) i Ogólnopolskim Pogotowiu dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” (801-120-002).

wskaźnik monitorujący:

liczba działań informacyjnych.

1.1.3.

Upowszechnienie informacji o miejscach świadczenia pomocy psychologicznej i psychiatrycznej.

wskaźnik monitorujący:

liczba działań informacyjnych.

Cel szczegółowy

1.2. Zapobieganie zaburzeniom psychicznym

Zadania:

1.2.1.

Realizacja działań określonych w Miejskim Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

wskaźniki monitorujące:

- liczba i rodzaj działań,
- liczba osób korzystających ze wsparcia.

1.2.2.

Realizacja zadań określonych w Miejskim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień oraz Zapobiegania Narkomanii.

wskaźniki monitorujące:

- liczba i rodzaj działań,
- liczba osób korzystających ze wsparcia.

1.2.3.

Porady, konsultacje, warsztaty ze specjalistą (np. psychologiem) dla osób i rodzin będącychw stanach kryzysu zagrażającego zdrowiu psychicznemu.

wskaźniki monitorujące:

- liczba i rodzaj działań,
- liczba osób korzystających ze wsparcia.

Cel szczegółowy

1.3 Zwiększenie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi

Zadania:

1.3.1.

Prowadzenie i wspieranie działalności miejsc wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

wskaźniki monitorujące:

- liczba osób korzystających z pomocy,
- liczba osób uczestniczących.

1.3.2.

Umożliwienie uczestnictwa osobom z zaburzeniami psychicznymi w wydarzeniach kulturalno-sportowych, festynach i zabawach.

wskaźniki monitorujące:

- liczba i rodzaj działań,
- liczba uczestników.

1.3.3.

Wspieranie edukacji i terapii osób z zaburzeniami psychicznymi.

wskaźnik monitorujący:

liczba osób korzystających ze wsparcia.

Cel główny 2:

Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym

Cel szczegółowy

2.2. Upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego

Zadania:

2.2.1.

Realizacja specjalistycznych usług opiekuńczych, pomocy finansowej w postaci zasiłków i opłat za pobyt w domu pomocy społecznej, a także innych form pomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu.

wskaźniki monitorujące:

- liczba i rodzaj działań,
- liczba osób, którym udzielono pomocy.

2.2.2.

Prowadzenie i wspieranie działalności statutowej Środowiskowego Domu Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

wskaźniki monitorujące:

- liczba i rodzaj działań,
- liczba osób korzystających ze wsparcia.

2.2.3.

Pomoc w zapewnieniu wsparcia dostosowanego do stanu zdrowia psychicznego osób mających trudności w samodzielnym funkcjonowaniu.

wskaźnik monitorujący:

liczba osób korzystających z pomocy.

VII. Podmioty uczestniczące w realizacji Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego

- Wydział Spraw Społecznych i Promocji Zdrowia Urzędu Miasta Inowrocławia,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu,
- Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Inowrocławiu,
- organizacje pozarządowe,
- inne podmioty.

VIII. Źródła finansowania Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego

Źródłami finansowania realizacji Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego mogą być w szczególności:

- środki budżetu Miasta,
- dotacje celowe,
- inne.

IX. Sprawozdawczość

Prezydent Miasta Inowrocławia będzie przedkładał Radzie Miejskiej Inowrocławia roczne sprawozdanie z realizacji zadań wymienionych w powyższym programie.

¹⁾ „Ochrona zdrowia psychicznego w Polsce: wyzwania, plany, bariery, dobre praktyki”; Raport Rzecznika Praw Obywatelskich, Warszawa 2014.

²⁾ Główny Urząd Statystyczny - Baza Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl/>)

³⁾ Raport EZOP-Polska (Epidemiologia Zaburzeń Psychiatrycznych i Dostępność Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej w Polsce), 2012, <http://www.ezop.edu.pl/05-Podsumowanie.pdf>.

⁴⁾ tamże, str. 269.

⁵⁾ patrz pkt nr 2.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2016 r. poz. 546) ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Natomiast art. 2 ust. 4 pkt 1 ww. ustawy stanowi, że prowadzenie działań określonych w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego należy do zadań własnych samorządów województw, powiatów i gmin.

Działania podejmowane przez jednostki samorządu terytorialnego w 2016 r. w zakresie ochrony zdrowia psychicznego są realizowane - w myśl art. 28 ust. 2 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu psychicznym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1916) - na dotychczasowych zasadach.

Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego przyjęty rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010 r. (Dz.U. z 2011 r. Nr 24, poz. 128) określał strategię działań mających na celu ograniczenie występowania zagrożeń dla zdrowia psychicznego, poprawę jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi i ich bliskich oraz zapewnienie dostępności do świadczeń opieki zdrowotnej.

Opracowując Miejski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2016-2021 dla Miasta Inowrocławia, kierowano się przede wszystkim wytycznymi zawartymi w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego, które zostały dostosowane do potencjału instytucjonalnego Miasta Inowrocławia. Cele i działania ujęte w programie mogą być modyfikowane lub rozszerzane w poszczególnych latach, szczególnie w przypadku wystąpienia nowych potrzeb lub zadań wynikających ze zmiany przepisów prawnych oraz potrzeb społeczności lokalnej.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2016 r. poz. 446) do zadań własnych gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty w zakresie ochrony zdrowia. Do właściwości rady gminy należą wszystkie sprawy pozostające w zakresie działania gminy, o ile ustawy nie stanowią inaczej (art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym).

W tej sytuacji wywołanie uchwały jest uzasadnione. Inicjatorem wywołania uchwały jest Prezydent Miasta Inowrocławia.

Rada Miejska Inowrocławia podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2016-2021 dla Miasta Inowrocławia w głosowaniu jawnym.

Na 23 radnych w głosowaniu wzięło udział 20 radnych obecnych na sesji. Za przyjęciem uchwały głosowało 16 radnych, głosy przeciwne - 0, wstrzymujących się - 4

Przewodniczący Rady Miejskiej Inowrocławia

Tomasz Marcinkowski